

ייעוץ פופריי

תולדות | עיונים | הערות

התחזקות | התעוררות | מכתבים

בעניני רביה"ק מברסלב ז"ע

מכתבי מוהרנ"ת - עלים לתרופה, עם מכתבים חדשים והוספות מכת"י
ביאורים וצינונים, הערות והארות

פרשת תצוה (זכור)
שנת תשע"ה

נעמרו בלי רשות ורשיון הממשלה, שמחו גם על זה כעל כל הון, כי הם קיוו שבוה יכבה לגמרי את אורו של רביז'ל ה"י. אמנם כפי שרואין בהמשך המכתבים אדרבה היתה זו צמיחת קרן ישועה למוהרנ"ת ולחסידי ברסלב כמ"ש מוהרנ"ת ז"ל "וכל אשר עשו לי הכל לטובה תהלה לאל, כאשר מעט מועיר אני מבין מרחוק". כי עיר נעמרו יושבת בין עיר ברסלב ובין אומאן, והיה בניקל לחסידי ברסלב לבוא ולנסוע למוהרנ"ת הן מן ברסלב והן מן אומאן ומן שאר עירות הסמוכים, להסתופף בצל קדשו. ואכן אנ"ש באו לעיר נעמרו עיין מכתב ר"ב. גם בזה שהוגלו לנעמרו שמו עליו הפאליציי ואנשי הממשלה עינא פקחא, וזה הו"ל כתרס לפני הפורעניות נגד המתנגדים שרצו להרגו ולגנוקו וכי רח"ל בלי רשות מהממשלה, ובוה שדר בנעמרו סר מעליו הסכנה מצד המתנגדים. וע"ע מכתב קע"ד "ואי אפשר לעמוד על סוף דעתם של המתנגדים, מה חושבים בזה שרוצים לגרשני מברסלב, הלא אם אסע למקום שאסע, אודיע גם שם אמת תורתו חק, ויהיו נעשים שם גם כן ברסלב חסידים שהם כשרים אמיתיים שבישראל". ועיין בהערות למכתב קע"ד שהבאנו מדברי רביז'ל מה שאמר בעת המחלוקת הגדול עליו ענה ואמר רביז'ל מה יהיה אם יגרשו אותי מכאן גם כן, בכל מקום שאשב לשם, בכל מקום שאעשה פסיעה אתקן תמיד, ווי איך וועל אטרעט אהן וועל איך אלץ פאר רעכטן עכ"ל (חיי"מ ס"י קט"ו), וכן נתקיים גם אצל מוהרנ"ת ז"ל.

באותו עת בחדש אלול בעת שהותו בנעמרו, בתוך תוקף מצוקת הגלות של מוהרנ"ת, לא עזב דרכי עבודתו יתברך, והרבה לחדש חידושי תורה נפלאים וגוראים כמ"ש בליקוטי הלכות הל' רבית (ה"ה) וז"ל, ב"ה, אלול תקצ"ה לפ"ק נעמירוב, התחלתי קונטרס זה המתחיל מהלכות רבית ה"ה, בעת אשר גרשו אותי מבית מברסלב על ידי עלילות שקר בעצת החולקים, וה' לא עזב חסרו מאתי, ויתן אותי לרחמים, ובצר הרחוב לי וזכיתי גם בעוצם הגירוש והטלטול והרדיפות מכל צד כפורסים, לחדש גם אז את אשר האיר עיני ה' בחסרו למצוא נפלאות בהלכות התורה הקדושה על פי דרכי נפלאות נוראות והחידושים חדשים נוראים ונפלאים עד אין חקר, שקבלתי ממנו ז"ל עכ"ל.

ועיין שם בהמשך ההלכה שהיא ארוכה מאד ורחבה מני ים, והוא אחת ההלכות הארוכות והעמוקות ביותר בספר הנפלא והנורא ליקוטי הלכות, ובתוך הדברים מבאר באריכות שורש המחלוקת על התלמידים הרוצים להתקרב להצדיק האמת, ושורש המחלוקת עליהם שם אן המלאכים שטענו לפני בריאת העולם עתיד אדם למחיש קמך, ומבאר שם שהמחלוקת הוא אחת מהדברים הגורמים אריכות הגלות עי"ש בדבריו כי נעמו.

ברוך השם, יום ב' תצא תקצ"ה לפ"ק, נעמירוב

רב שלום לבני חביבי מחמד עיני, הרבני מו"ה יצחק נ"י שיחי.

אין להודיעך (חדשות) כי כל אשר נעשה בברסלב אתה יודע יותר ממני, ואשר נעשה פה נעמירוב יגיד לך מוסר כתב זה ר' נחמן מטולטשין [מגדולי תלמידי מוהרנ"ת ומשמשו הנאמן]. וידעת היום והשבות אל לבבך כי ד' הוא האלקים (דברים ה, ט) בברסלב, ובנעמירוב, ובכל מקומות ממשלתו, וכל אשר עשו לי הכל לטובה תהלה לאל, כאשר מעט מועיר אני מבין מרחוק, והעיקר אני מאמין כי הכל לטובה בזה ובבא לנצח.

והנה אחי ר' יודיל בא בלילה מברסלב [ר' יודיל אחי מוהרנ"ת דר בנעמרו, ובא לעיר בעת צר, ומוהרנ"ת התאכסן אצלו בשבועות הראשונות בעת שהייתו בנעמרו]. וסיפר לי שמועות מעוצם המסירות המרירות שעוסקים למסור נפשם לשאול תחתיות. ובחסדי ה' לא נפחדתי, אדרבה תהלה לאל אני שש ושמח ועלו על חלקינו וגורלינו. עתה

ועיקר בכח הצדיק האמת. כי מאחר שזוכרין איך צריכין לפחד ולרעוד מעוצם הפגמים וכו', תיכף מחיין ומשמחין עצמן מה שאנו סמוכין בכח גדול ונפלא כזה וכו'. בפרט שזכינו גם כן להטוף כמה נקודות טובות בכל יום, להחיות עצמינו על ידי זה, ועל ידי זה יכולים ליישב דעתו ולהוסיף בכל יום כל מה שאפשר, ולחדש ולחזק הרצון והכיסופין דקדושה בכל יום, ולהוציא הכיסופין מכה אל הפועל על ידי דיבור פיו (ליקו"מ ח"א סי' ל"א וסי' ס"ו). און טאקי פארט אשינו שאנו יודעים מכל זה, ועוד ועוד, לעולם לא נבוש מה שזכינו לידע מאמת כזה וכו', וצריכין לזכור בכל פעם מה שאמר (חיי מוהר"ן ס"י רט"ו) "וואס האבין מיר זיך וואס צוא שעמין" וכו'.

יותר מזה אי אפשר להאריך.

דברי אביך המצפה לישועה

נתן מברסלב

סימן קצ"ט

[במכתב קצ"ח כתב מוהרנ"ת שלע"ע לא הגיע תשובה מקאמיניץ בנידון אם מוהרנ"ת צריך לצאת מברסלב, וכנראה שאח"כ באותו יום הגיע הפקודה לצאת לנעמירוב, ואז ערך מוהרנ"ת באותו יום עו"ה"פ מכתב לבנו].

מוהרנ"ת קיוה שישב בנעמרו רק לזמן קצר, עד יעבור זעם של המתנגדים, ושוב אח"כ יוכל לישב במנוחה בביתו. וכנראה שלכן לא הביא עמו את בני ביתו רק נשארו בברסלב, והוא לבדו נסע לנעמרו. אמנם אחר ראש השנה שנת תקצ"ו הבין שיצטרך להשאר בנעמרו זמן רב, ולכן שלח אז אחרי בני ביתו כמ"ש לקמן במכתב ר"ג "כעת אני שולח אחרי זוגתי שתבוא לפה עם בני הקטנים שיחיו, ומאליך תבין שאין לי דירה כראוי"]

ברוך השם, יום א' שופטים תקצ"ה לפ"ק, ברסלב

היום בבוקר שלחתי לך מכתבי באריכות. אחר כך הגיע הפקודה מהפאליציע שאני מוכרח לצאת מפה לנעמירוב, ובדחק פעלתי להתעכב פה איזה ימים כאשר יספר ר' נחמן מטולטשין [מגדולי תלמידי מוהרנ"ת ומשמשו הנאמן] מוסר כתב זה. לעת עתה צריכין להחיות את עצמינו עם בחינת נהלים ד, ב בצר הרחבת לי וליקו"מ ח"א סי' קצ"ה, על הרחבות שבתוך הצרות בעצמן, כי גם בנעמרו יכולין לחיות חיים אמיתיים, ולה' התקוה לשוב עוד פה בקרוב.

יותר מזה מאליך תבין טרדתי ובלבולי עתה, ואי אפשר להאריך כלל.

דברי אביך המצפה לישועה

נתן מברסלב

סימן ר'

(זה המכתב נכתב לאחר שגירשו אותו מביתו לנעמירוב – הגה"ה מדפוס ישן)

[המתנגדים אשר מסרו את מוהרנ"ת לפני המושלים, אף שרצו שיגרשו אותו לגמרי ממדינת אוקריינא או לסיביר רח"ל כמ"ש גם מוהרנ"ת במכתב קפ"ב "חושבים מחשבות ויועצים עצות רעות וכו' לגרשני ח"ו מפה ומכל העירות ח"ו". אמנם בעת שראו ששרי העיר גרשו את מוהרנ"ת לנעמרו, וגורו עליו שאסור לו לעזוב את

מוהרנ"ת ז"ל היה דבוק אז ברעיונותיו הקדושים שהיה לו בערב ראש השנה על ציון הקדוש, ופניו היו מאירות מאד. וכאשר הגארדינצ'ע ראה אותו, הכיר בו שהוא אינו מהאנשים הפושעים, וגם נגידי וחשובי העיר השתדלו אצל הגארדינצ'ע, ויוציאו אותו על ערבות, ויבטיחו לו אשר תיכף אחר ראש השנה יסע לביתו. ובחמלת ה' פטר אותו, ויצא לחפשי וניצל גם מזה (ימי התלאות)

ובספר טובות זכרונות מסופר המעשה באריכות איך שעלה ביד מוהרנ"ת רשות ובלעט לבוא על ראש השנה לאומאן, והנה כפי שרואין מתוך המכתבים היה הזמן שיצא מוהרנ"ת מבית האסורים, וגירשו לנעמירוב בחודש מנחם אב [עיין מכתב ר'], וכפי שהגיע הזמן סמוך לראש השנה, ואז אי אפשר לו לזוז מביתו בלי רשיון מהמהשלה, והיה מוהרנ"ת יודע ברור שלא יתנו לו הממשלה רשיון בברסלב. ואז אמר מוהרנ"ת שאפילו שיהיה הדרך בחרבות ובסכינים היה מתגלגל עצמו עליהם לבוא על ראש השנה להקיבוץ של רביז"ל, אך בלא רשיון מהממשלה אסור לנסוע. כי בניקל יכולין להכשל בחילול שבת קודש, ולבלי להניח טלית ותפלין על ידם.

באותן הזמנים היה בוכה מוהרנ"ת להשי"ת על זה הרבה מאד, והרבה בתחנונים שרוצה ליסע לאומאן על ראש השנה ואין רואה שום מבוא לזה, ולא היה יכול מוהרנ"ת לצייר בדעתו שלא יהיה על ראש השנה על הקיבוץ הקדושה אצל ציון הקדוש של רביז"ל. ומסתמא היה לו מזה שברון לב עד מאד, ושפך לבו לפני השי"ת הרבה. אבל לב נשבר אלהים לא תבזה, ואנ"ש מברסלב הבינו מעצמן את השברון לב שלו מזה, וטכסו עצה, ונפלו במחשבתם עצה נפלאה, כי באותן הזמן היו עובדים במקום שנותנים רשיון גם ב' יהודים שרים נכבדים שם בהמשרד, וגם חתימתם היו נצרך לרשיון הפאספארט, ואותם היהודים אף שלא היה מחסידי ברסלב, אבל היטב חרה להם על הרדיפות וההתנגדות על מוהרנ"ת ז"ל.

אמנם בשבת קודש לא היו הולכים להמשרד וחתמו רק חביריהם השרים שלהם שהי' גוים, והשרים הללו לא היו מלומדים כמו היהודים, ולא ידעו לקרות היטב אפילו כתבם שלהם, רק ידעו לחתום חתימות שמותם לבד. מה עשה אחד מהשרים הנ"ל של יהודים, הוא לקח ביום ששי בערב שבת קודש רשיון אחד הנקרא "בלענקין", ורשם שם שמו של מוהרנ"ת ז"ל, והניח אותו בין הבלנקין אחרים, כדי שבשבת קודש לא יהיו היהודים בהמשרד, והעכו"ם והשרים דשם יחתמו שםם בהבלענקין שיש שם, ויחתמו גם זה הבלנק של מוהרנ"ת ז"ל, כי הם לא ישימו לבם להבין מה לחתום ומה שלא לחתום, כי מכינים להם הבלענקין מערב שבת קודש, והם רק חותמים בחותם שלהם בשבת קודש, וכך היה שחתמו גם הבעלענק של מוהרנ"ת ז"ל, כי לא ידעו כלל מזה.

וכפי שהשרים היהודים ידעו שבאם יהיה מונח שם על יום א' הבלנק הזה במשרדם ישגיחו היודעים לקרות, ויראו שגם זה הבלנק נחתם, ויקרעו אותו כדי שלא יבוא ליד מוהרנ"ת. לזאת במוצאי שבת קודש זה, הלכו השרים היהודים האלו למשרד, וחפשו הבלנקין שחתמו היום, ומצאו שגם זה הבלענק של מוהרנ"ת נחתם, ונטלו תיכף את הבלנק הזה, כי שם נחתמו כמה בלאנקין ולא היה ניכר כל כך שחסר אחד, והרה"ח ר' נחמן מטולטשין זצ"ל נשאר במקומו משום זה על שבת קודש הזאת בעיר ברסלב, ותיכף מסרו לו את הרשיון הזה, והלך ברגליו לעיר נעמירוב למסור למוהרנ"ת את הפאספארט, ובראות מוהרנ"ת ז"ל זאת נתמלא שמחה מזה שיש לו פאספארט.

אך אף על פי כן ידעו אנ"ש היטיב שהחולקים עליו ידרשו אחריו לארוב אם יסע, לכן נצרך לו ליסע תיכף מנעמירוב בהצנע בלילה שלא יראה שום בני אדם שנסע, וכשיעזרו השי"ת שיבוא לעיר אומאן, אזי

עתה ראוי לנו לומר אשרינו אשרינו אלף ורובבות פעמים בכל יום ויום, ובכל עת לא ימיש מפנינו לומר, אשרינו שאנו יודעים מהצדיק האמת הזה, שהכניס בנו להרגיש מעט מתיקות השבח "אשרינו" (נוסח ברכת השחר לפני הדרה), שכל ישראל ואנחנו בתוכם אומרים בכל יום. אבל זעירין אינן שישומו לב לזה, ולהרגיש מתיקות נעימות הדברים שהם אומרים בפייהם.

ותהלה לאל אשר חמל עלינו השם יתברך בחסדו הגדול והנפלא, לבלי להיות מתנגד ולהתקרב קצת לנקודות האמת, המכניס בנו להתחזק ולהיות שמח בהתכלית הנצחי, והעיקר בהאמונה הק' בהשם יתברך ובהצדיקים אמתיים, אשרינו מה טוב חלקינו שזכינו להנצל מהמתנגדים על האמת כזה וכו', ולהיות בחלקו ובגורלו לנצח, זה חלקינו, זה נחמתינו בעת צרה, זה ישועתינו ותקותינו בזה ובבא לנצח. ובוודאי צריכין עתה להרבות בתפלה ותחנונים ובשיחה הרבה בינו לבין קונו על עוצם צרותינו והסכנות העוברים עלינו, אך יותר מזה צריכין להתחזק ולבטוח בד', ולצפות לישועה, ולהיות שמח בעז תקותינו. כי תהלה לאל יש לנו על מי לסמוך, ובוודאי לא יטוש ה' אותנו בעבור שמו הגדול, וגם עד זקנה ושיבה אלהים אל יעזבנו, עד אגיד זרועך לדור וכו' (תהלים עא, יח).

דברי אביך המצפה לישועה בכל עת

נתן מברסלב

סימן ר"א

ברוך השם, יום א' נצבים תקצ"ה לפ"ק, נעמירוב

אהובי בני מחמד לבבי, מוסר כתב זה ר' נחמן טולטשיניר [מגדולי תלמידי מוהרנ"ת ומשמשו הנאמן דר בטולטשין] יספר לך טרדתי עתה. אך מאהבתך ותשוקתך ההכרח לכתוב לך על כל פנים שורותיים אלו.

חזק בני ואמץ, ובטח בד' כי לא יעזוב אותנו, וצריכים לחזור בכל יום ולזכור מה שאמר על פסוק (תהלים ד, ה) בצר הרחבת לי (ליקרי' ח"א סי' קצ"ה) . ובזה כל חיותינו עתה, ועוצם הרחבות שבתוך תוקף הצרות הם חיותנו והתחזקותינו, לבלי לייאש עצמינו מתפלה וצעקה ותחנונים ולצפות לישועתו תמיד. כי בוודאי יעזור וישוע לנו למען שמו הגדול, בגודל כוחו של זקן דקדושה [רבינויל קרא עצמו "זקן דקדושה" עיין חיי מוהר"ן סי' קכ"ג וסי' רפ"ט] אשר אנו נשענים עליו בזה ובבא לנצח.

דברי אביך הטרוד מאד ומצפה לישועה

נתן מברסלב

חודש אלול שנת תקצ"ה וימי ראש השנה שנת תקצ"ו

ויהי כאשר הגיע מוהרנ"ת זצ"ל לעיר נעמירוב בחודש אלול, וקרבו הימים לימי ראש השנה הקדושים שהיה צריך מוהרנ"ת ז"ל לנסוע לאומאן על ראש השנה, כדרכינו תמיד להתאסף באומאן בימי ראש השנה הקדושים, להתפלל על ציון אדמו"ר בערב ראש השנה, ולהתפלל ביחד בימי ראש השנה הקדושים, היה צר לו מאוד למוהרנ"ת, איך יסע על ראש השנה לאומן בלי בילעט, ובפרט שהיה תחת השגחת הפאליציא. ובחסדי ה' סבב סיבות שיקבל בילעט בעיר נעמירוב, טרם שהגיע הפקודה לנעמירוב שלא יתנו לו בילעט.

מוהרנ"ת זצ"ל נסע מעיר נעמירוב לאומאן על ראש השנה שנת תקצ"ו, וכשנודע זאת להתנגדים, השתדלו המוסרים אצל הגארדינטשע מברסלב, שיכתב להגארדינטשע לאומן כאשר נמצא בעיר אומאן בבית הכנסת של ברסלב איש אחד שהיה תחת השגחת הפאליציא, שאין לו רשות לנסוע מביתו, לכן ישלח אותו תיכף על ידי אנשי חיל בימי ראש השנה הקדושים לנעמירוב. וכן היה שהגארדינטשע מאומן שלח תיכף אנשי חיל לחפש את מוהרנ"ת בערב ראש השנה, ומוהרנ"ת היה אז על ציון הקדוש, והאנשי חיל לקחו אותו מהציון הקדוש ויובילוהו להגארדינצ'ע.

במסיבת "מסירות", שמסרו עוה"פ את מוהרנ"ת. וכבר לפני זה היטיב חרה להם על המסירות ועל הרדיפות את חסידי ברסלב על לא חמס בכפם, לכן הקדימו את עצמם בזריות והלכו להשרים בכדי שיראו וישמעו מה ששייב להם על שאלותם. הכלל הביאו את מוהרנ"ת להשרים. ושאלו השרים את מוהרנ"ת בזה"ל: כפי שרואין אנו פניך ביסטו א עהרליכער פרומער איד, ווייסטו אז דינא דמלכותא דינא, און די טארסט נישט פארין אן א רשיון. מיד לקח מוהרנ"ת את הפאספרט שלו והראה אותו להשרים, ונבהלו מאד מזה, כי על פי חק כשיש לו פאספארט מותר לו ליסע, וראו מזה תיכף שהצדק אתו. אך אעפ"כ אמרו שהם צריכין לקיים את הצווי לשלחו לברסלב כמו שכתבו להם משם, עם שמירה כמו ששומרים איזה גנב ושאר תפוס, וכשיגיע לשם ידרושו המה מהשרים לברסלב מפני מה מגיע למוהרנ"ת זאת, הלא יש לו רשיון.

והנה הציווי היה שהרוכבים והחיילים יסעו עם הקרונות והסוסים, ומוהרנ"ת ילך כל הדרך רגלי, כמו שאר גנבים, עם שמירה של אנשי חיל, ונצרך להם להתעכב בדרך הלכום ג' ימים, ולפי החשבון יהיה אז צום גדליה. לכן הלכו הג' נכבדי ונגידי העיר, ונתנו משכון של כספים עבור מוהרנ"ת סכום רב, והבטיחו שבאם לא יבוא לשם עד ששה ימים יהיו המעות שנתנו להשרים נחלט להממשלה, ומחמת שהיו חשובים אצלם ועשירים וקרובים להשרים, לכן פעלו אצלם כך זאת, וככה ברוך השם נשאר מוהרנ"ת בנס על ראש השנה.

ותיכף אחר ראש השנה שלחו אותו השרים לברסלב, ונתנו לו רשות שיסע ולא לילך רגלי, אך כשיבוא לאיזה מקום בדרך ללון הוא מוכרח ללון בבית האסורים כמו כל האסירים. וידוע לאנ"ש מה שקרה לו בלאדיזשין בהתפיסה יסורים קשה כמבואר קצת מזה בספר עלים לתרופה [עיין מכתב] עיי"ש, עד שבא לברסלב ומשם לנעמירוב. וכמה פעמים היה למוהרנ"ת למשיב נפשו זה הראש השנה יותר משאר ראש השנה האחרים (טובות זכרונות דק"ו והנמשך).

וע"ע בכוכבי אור, המחלוקת שהיתה בחיי רבינו ז"ל, נשקט ונשתקע אחר פטירת רבינו ז"ל מלב רובם ככולם של אנשי העיר, ונתמהמה זה ההשקט עד תחלת שנת תקצ"ה, שעמד מי שעמד כאשר נספר לקמן, ועד זאת השנה היו רגילים אנשי העיר לבקש אורחים מאנ"ש, לסעוד אצלם בסעודת ראש השנה (כוכבי אור שיחות וסיפורים אות נ"ד).

שנת תקצ"ו

עוצי עצה ותופר דברו דבר ולא יקום

ויהי אחר ראש השנה כשנודע לראשי המתנגדים ה"עבירה החמורה" הלז, שמוהרנ"ת עבר עליה. ואכן היה באומין על ראש השנה, ומה גם שהיה ברשות הממשלה שה"ל פאספארט ורשיון, בערו בהם אש הקנאה ולא הבינו באיזה אופן נתנו לו הרשיון. המה חרקו שינם מאד על זה, ומסרו זאת להפקידים העכו"ם, והם חשבו שגם היהודים חתומים על זה ויהיה להם עונש גדול על זה, אך כשנתוודע להם שהיהודים לא נחתמים על זה הפאספארט, חרה להם עוד יותר, כי הבינו שעשו בחכמה שלא יהיה עליהם אשמה בזה, ובין כך ובין כך עבר יום הקדוש צום כפור והגיע יום טוב סוכות.

ראשי המתנגדים הבינו מזה שגם למוהרנ"ת ז"ל יש אוהבים נאמנים, בעלי בתים חשובים וכשרים, חסידים ואנשי מעשה, הן בעיר ברסלב וכן בעיר נעמירוב ובאומין, ובפרט עכשיו שראו שאעפ"כ עלה ביד מוהרנ"ת להיות על ראש השנה באומין, שלא עלה על דעתם

אפילו כשיוודע שנסע מסתמא יחרישו בימי אלול סליחות, ראש השנה, ימים נוראים, מי לא יירא מהשי"ת, ומי ירצה אז למסור את מוהרנ"ת לפני המלוכה, בדבר שאין להתנגדים שום הפסד, אם מוהרנ"ת יהיה בימי ראש השנה באומאן אצל ציון רביז"ל, וכי מה איכפת להם דבר זה. ועזר השי"ת ובא מוהרנ"ת ברנה לאומאן על שבת קודש קודם הסליחות. אמנם שם בעיר נעמירוב לא ידעו שנסע עד עצם יום השבת קודש שקודם הסליחות.

ויהי כשראו המתנגדים שאינו בביתו על שבת קודש, הבינו שמסתמא נסע על ראש השנה לאומין, ולכן תיכף אחר שבת קודש נסע אחד המתנגדים לעיר ברסלב ומסר את מוהרנ"ת והודיע להממשלה מזה, שמוהרנ"ת נסע לאומאן אף על פי שאסור לו לזוז מביתו. ובוודאי חרה אפם על זאת, והגארדאניטש"ע שהוא ראש השרים מהממשלה בעיר ברסלב, שלח רוכבי סוסים שקורין שטאפעטין לאומין עם מכתב להפקיד והשר דאומאן, שכפי שברח אחד מעיר נעמירוב איש שטערינהארץ, שהוא תחת רשות הממשלה מחמת שיש עליו משפטים ואסור לו לזוז מביתו, ולבסוף נסע בלתי רשותם, לזאת יראה לדרוש אחריו באומין ויחזירו אותו בחזרה על ידי הרוכבי הפרשים האלו לברסלב, לשפוט אותו גם על זה, חוץ מן המשפטים שיש עליו מקודם.

הרוכבי סוסים והרצים באו לאומין בליל זכור ברית בערב ראש השנה, ומסרו המכתב להשר דממשלה באומין, השר הבין שמסתמא ימצא את מוהרנ"ת בהקלויז שלנו, כי גם השרים דעיר אומין ידעו שמתקבצין תמיד על ראש השנה להצדיק רביז"ל. לכן שלח הרצים הנ"ל להקלויז שלנו שיבואו אותו לדרוש את מוהרנ"ת על זאת שנסע בלי רשיון. הרוכבים הנ"ל באו עם סוסים שלהם ועם כלי זיין שלהם כדרך החיילים להקלויז, ושאלו איה פה האיש שטערינהארץ, ומוהרנ"ת ז"ל היה אז על ציון הקודש. וירא אנ"ש לשקר ואמרו שהוא על הציון הקודש, ובקשו אנ"ש אותם שימתינו עד שיבוא בחזרה מהציון, אמנם הרצים הפאליציי לא שמעו לאנ"ש רק נסעו ישר להציון הקודש.

ויהי בהגישם אל הציון שמעו צעקות ובכיות מאנשים רבים המשתטחים על הציון הקודש, כידוע שערב ראש השנה היו כמה מאות אנשים על הציון הקודש, והיו צועקים בקולות עד ששמעו מרחוק הבכיות והקולות, ובאו הרוכבים סמוך להציון לקרוא את מוהרנ"ת. וצוה את מוהרנ"ת שילך אתם להפקיד על דרישה. מוהרנ"ת הלך תיכף עמם, וביחד עמם הלכו כמה מאנ"ש לבוא להתראות לפני ראש השר באומאן.

המתנגדים בעיר אומאן כשראו הרוכבים והחיילים, ואיך שמוהרנ"ת הלך עמם, וסברו בוודאי שעכשיו יסגרו את מוהרנ"ת עוד הפעם בתפיסה. או אפשר שיצטרך עכשיו לנסוע ביום ראש השנה לעיר ברסלב. ונוכל להבין הבזיונות מהמתנגדים דהעיר, והגם שייראו המתנגדים לגשת קרוב את הרוכבים, מחמת פחד החיילים הרצים, אף על פי כן היה זאת להתנגדים לנקמה גדולה, והפוחזים מהעיר צעקו מרחוק "ברסלעבער" ברסלעבער" וכו'. מוהרנ"ת אחז צדיק דרכו, ואמר אז לאנ"ש שהלכו סמוך לו, "תכונו שזה הוא כוונות אלול בפשיטות, שישמע בזיונו ידום וישתוק" (ליקו"מ ח"א סי' ו' וח"ב סי' פ"ב), וככה הובילו את מוהרנ"ת לפני שר העיר.

והנה לאנ"ש חסידי ברסלב היה כמה ידידים ואוהדים בעיר אומאן [עיין מכתב], ובפרט היה להם ג' עשירים ששמם היו ממכירי ומקרובי הפקידים והשרים הנ"ל, ואחד מהם היה הנגיד ר' קלמן (שש"ק ח"ב אות תשמ"ז), וכששמעו שמוליכין אותו להשרים, הבינו שזהו

סיבת נפלאות עד שלא היה יכלו עוד לעשות שום רע למוהרנ"ת אדרבה נפלו על ידי זה אימה ופחד לרדפו יותר, ומאז התחיל להשקיט הריב ולבקש שלום, ומוהרנ"ת אמר אז: אני שלום וגם אנ"ש לא יזיקו כלל, כל חפצי הוא שהם לא ימסרו יותר (ימי התלאות).

עוד כתב שם: השי"ת שלם להם מיד כפעלם, כי מאז והלאה ירד מסחרם של המתנגדים עד שלא היה להם לשלם חובותיהם, ובעלי חובות תבעו והיה להם בזיון גדול ועצום. וראשי המתנגדים לא האריכו ימים אחר זה כנ"ל, כי היושב בשמים נקם נקמת מוהרנ"ת ז"ל. ע"כ.

באותן הימים נחלה הגה"צ מסאווראן זצ"ל עד שאח"כ נסתלק בשנת תקצ"ח, ומנוחתו בעיר טיטשעלניק שהוא הרחוק מעירו סאווראן ומכל האיזור של חלק האוקריינא שהיתה תחת חלקם של עיר קאמעניץ וכו' (עיין ספר באש ובמים פרק מ', ובהערות שם הערה ד-1)

עד כאן ספרנו מה שעבר אחר ראש השנה שנת תקצ"ו ומשך כך השנה עד שנשקטה קצת המחלוקת, אמנם מכתב הבאה נכתבה מיד אחר ראש השנה באמצע תבערת המחלוקת.

סימן ר"ב

ברוך השם, יום ה' ח' לעשי"ת, תקצ"ו (לפ"ק)

אהובי בני חביבי, אתמול באתי לפה ברסלב לשלום, ובודאי כבר שמעת מה שעבר עלי בלאדיין, וכי לן אז לינת לילה בלאדיין, וסבבו המתנגדים הבית

אשר התאכסן שם, והתחילו לזרוק אבנים אשר היו בסכנה כל מי שהיה בבית, ובפרט מורינו ז"ל. אך בתוך כך בא צרה אחרת, אך זאת הצרה היתה רפואה להצרה של אבנים שלא יהרגונו, היינו שבא הפקיד דשם שנקרא בלשונינו זאסאדאטיל ולקח אותו לשביה, ועל ידי זה ניצל מהריגה והחזיק אותו לערך מעל לעת, ובנס ניצל מהשביה – הגה"ה מדפוס ישן. וכ"ה בשש"ק שלמעשה היה בזה טובה גדולה למוהרנ"ת שהלך עם הפאליציי כל הדרך. כי המתנגדים בשמעם שמוהרנ"ת נמצא על אם הדרך היו מוכנים להכות אותו ולרדפו, כמו שהיה בלאדיין עיין מכתב, ובשביל שהיה עם הפאליציי לא הרהיבו עוז בנפשם לעשות דבר (שש"ק ח"ב אות תשמ"ז). ועיין ימי התלאות בזה"ל: ויסע לביתו אחר ראש השנה לנעמירוב, ויסעו דרך לאדיין, ובשם היה מוהרנ"ת בסכנה גדולה, על ידי אבנים רבים שקלעו וורקו על בית האכסניא שהתאכסן שם, אך בתוך כך בא צרה אחרת שהיתה רפואה להצרה הזאת, היינו שבא הפקיד דשם, ויקחו אותו לשביה בתוך תפיסה, ועל ידי זה ניצל מהריגה, והחזיק אותו לערך מעל לעת, ובנס ניצל מהשביה, כמובא מזה בעלים לתרופה בהמכתב שמשנת תקצ"ו ע"כ"ל קו"י התלאות. עוד כתב שם שמה שמובא בספר עלים לתרופה בהמכתב משנת תקצ"ו מעיר לאדיין שנסתכן שם מוהרנ"ת בסבת האבנים אשר קלעו על בית האכסניה שלו, זה היה מחמת המכתבים שנשלחו מהרב הג"ל ע"כ"ל ובחסידי ה' נמלטתי. כל משברייך וגלייך עלי עברו. כעת עדיין איני יודע היכן אשבות ביום הכיפורים הבאה עלינו לטובה.

כוונת ההערות והצייונים בכדי להבין את המכתב הק', וברצונינו בעו"ה להדפיס כל המכתבים עם ההערות כדי לזכות את הרבים, לכן נשמה לקבל באמייל מן הקוראים היקרים "הארות" בין על דברי מוהרנ"ת ובין על דברינו כדי שיצא מתחת ידינו דבר נאה ומתוקן, ויאשר כוונתם למפרע

למכתבים למערכת, וכן לכתוב מאמרים להופיע בהעט סופר, אן להערות, וכן

מי שברצונו שייגע לו העט סופר על יד האימג'ל, יפנה:

CONGHVPRINTING@GMAIL.COM

אן להפעקס: **845.781.6701**

להודיעה על מול טוב לאנ"ש, יש לשלוח הודעה (עד יום ג' בשעה: 9:00 בבוקר):

שיעשה זה, ומחמת זה הסכימו ביניהם שאין שום עצה לפטור ממוהרנ"ת רק שיראו לגרשו ולשלחו למרחקם לסיביר, כדי שלא יהא למוהרנ"ת שום עשיה ועסק עם אנ"ש המקורבים לרביז"ל ולמוהרנ"ת ז"ל לממקומות רחוקים כאלה, ובזה רצו שיהיה נשכח ח"ו כל עניני רביז"ל, כי סברו שאז לא יהיה לאנ"ש למי לפנות, כי מוהרנ"ת היה עוסק תמיד להלהיב לב אנ"ש, הן להדפיס ספרי רביז"ל, וכן לכתוב ספריו היינו הליקוטי תפלות והליקוטי הלכות.

עצת ראשי המתנגדים היה להשפיע על ראש השרים הדר בעיר קאמעניץ, שיוציא צו גירוש על מוהרנ"ת, להרחיק את מוהרנ"ת עוד יותר רחוק מן נעמירוב, דהיינו לערי סיביר, כי הם יאמרו מסירות על התנהגות של מוהרנ"ת שהוא מדבר נגד המלוכה של מדינת רוסיא, כי מוהרנ"ת מלמד לתלמידיו שאין צריכין לעסוק בשום מלאכה ובשום משא ומתן בעולם הזה, ובפרט עול מלכות של בשר ודם אסור לקבל על עצמו, כי כך היה המסירה על מוהרנ"ת שאוסף ומקבץ אגודת תמיד, ומסית אותם שיעסוק רק בעבודת השי"ת ולקבל על עצמו עול תורה, ולפרוק עול מלכות. אמנם נתקיים רבות מחשבות בלב איש, אבל עצת ה' היא תקום. כי ראו בעינים אז איך שנתקיים הפסוק כורה שחת בה יפול. מוהרנ"ת ז"ל בעצמו רמז לאנשיו שהיו אצלו בנעמירוב על שבת קודש פרשת בראשית, באומרו להם אתם כלי שלימה והחולקים הם כלי נשבר. ואז נתקיים אויבי ישובו יבושו רגע, ומאז נשקט מעט הריב, כי ראו עין בעין שנתקיים הוי זהיר גבחתן שלא תכווה.

אמנם אעפ"כ היה השטן מרקד באיזה אנשים בהחורף הזה, ואפילו אח"כ בעת שראו שכבר נתנו רשות לחזור לברסלב כמקודם בוודאי לא הפיקו רצון מזה, לכן עשו מעשיהם בצנעה, והרבו לעשות יסורים למוהרנ"ת בצנעה בכדי שלא יתגלה שהם עשו זאת (טובות זכרונות דק"ו והנמשך)

וכן מתואר בקיצור בימי התלאות, ובעוד פרטים בזה"ל: והנה ראשי המתנגדים רדפו את מוהרנ"ת בכל פעם יותר, ובחורף תקצ"ו נסעו לקאמיניץ כדי להשתדל שם אצל הגארבינאטאר לתפוס את מוהרנ"ת בתפיסה ולעקרו ולגרשו. אך השי"ת ברחמיו סיבב סיבות נפלאות להצלת מוהרנ"ת זצ"ל, ובאותה הנסיעה בדרך נתערבבו בדבר המעשה של המסור מליטענוויץ הנודע, ועל ידי זה נפלו עליהם אימה ופחד לרדוף את מוהרנ"ת.

וגם בבואם לקאמיניץ, סבב השי"ת סיבות נפלאות להצלת מוהרנ"ת, כי בבואם לשם פגעו בכבוד הרב הגאון מרא דאתרא דקאמיניץ הר"ר אהרן משה משם, וגם היה שם דין ודברים בין שני עשירי ותקיפי העיר, ומי שיצא חייב בדינו חרה אפם. וכל זה היה

שיעורים אויף אידיש אין ספר ליקוטי מוהר"ן !

לימוד ספה"ק ליקוטי מוהר"ן בכל יום

מען קען הערן אויף "אוצרות ברסלב" יעדן טאג א

עמוד בספה"ק ליקוטי מוהר"ן

718-855-2121

געלערנט "אויף אידיש" מיט א קלאהרין הסבר, לויט די

מפורשים און לויט ווי עס איז מבואר אין ליקוטי הלכות

חזקו ואמנו אחוי ללמוד ספריו "בכל יום", ולעין ולחפש בהם למצוא בהם בכל פעם עצות להציל נפשכם (ע"ל"ת מכתב ש"ג)